

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
МЕХАНІКО-МАШИНОБУДІВНИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Механіко-машинобудівного інституту
Протокол № ___ від ___ лютого 2017 р.
Голова Вченої ради _____ М.І. Бобир
м.п.

ПРОГРАМА

додаткового випробування для вступу на освітньо-професійну
програму підготовки магістра
спеціальності 131 Прикладна механіка
по спеціалізації «Мехатронні системи в машинобудуванні»

Програму рекомендовано кафедрою
Прикладної гідроаеромеханіки і механотроніки
Протокол № 6 від 18 січня 2017 р.
Завідувач кафедри _____ О.Ф. Луговський

ВСТУП

Програмою комплексного екзамену передбачено виконання завдань з двох дисциплін, одна з яких теоретично-практичного спрямування, та інша практично-прикладного спрямування. Перелік навчальних дисциплін, що враховуються при розрахунку оцінки з комплексного фахового випробування наведено в табл. 1.

Таблиця 1

№ з/п	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин
1	2	3	4
1	Об'ємний гідропривод	9	270
2	Інформатика	6,5	195

Кожний білет вміщує 2 завдання - по одному з кожної дисципліни. Розрахунковий час для повного виконання кожного завдання дорівнює **30** хвилинам, а весь час проходження екзамену складає **1,0** годину.

Розв'язок кожного завдання має вміщувати:

- А) позначення варіанту правильної відповіді,
- Б) принципову або розрахункову схему з умовними позначеннями та поясненнями,
- В) розрахунки та їх обґрунтування,
- Г) висновки по отриманих результатах або значеннях розрахунків, коментарі щодо отриманого розв'язку завдання.

Після оцінювання результатів проходження екзамену, у випадку недостатньо повного пояснення розв'язку окремого завдання, абітурієнту, за рішенням екзаменаційної комісії, може бути поставлено додаткове питання по цьому завданню. В разі позитивної відповіді на додаткове питання, абітурієнт може отримати додаткові **3** бали за це завдання. Додаткове питання не може бути поставлене у випадку принципових помилок у розв'язку завдання або в розрахунках.

1. ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

1.1. Об'ємний гідропривод

Загальні відомості про об'ємні гідроприводи. Економічна доцільність і галузі застосування.

Принцип дії та основні параметри об'ємного гідропривода. Принципова схема гідравлічного привода.

Робочі рідини, які застосовуються у гідроприводах та їхні властивості, вимоги до них. Облітерація і кавітація.

Деформація рідини. Розчинність газів у рідинах. Динамічна жорсткість гідродвигунів. Рідинна пружина.

Гідравліка трубопроводів. Режим руху рідини. Втрати тиску в гідролініях. Витрата рідини. Гідравлічний розрахунок трубопроводів.

Несталий рух рідини. Гідравлічний удар. Тепловий баланс гідросистем.

Класифікація об'ємних гідроприводів. Основні терміни та визначення. Гідравлічні пристрої.

Об'ємні гідромашини і їх класифікація. Гідравлічні циліндри, основні схеми та конструкція гідроциліндрів.

Статичний розрахунок гідроциліндрів. Потужність і ККД гідроциліндра. Динаміка гідроциліндра. Гальмуючі пристрої гідроциліндрів.

Телескопічні гідроциліндри. Поворотні гідродвигуни. Перетворювачі тиску. Витискувачі.

Класифікація гідроапаратів. Запірно-регулюючі пристрої гідроапаратів. Клапанні запірно-регулюючі елементи.

Розрахунок клапанних запірно-регулюючих елементів. Сили, діючі на клапан.

Золотникові запірно-регулюючі елементи з циліндричними і плоскими золотниками.

Направляючі гідроапарати. Гідророзподільвачі. Основні схеми і способи керування.

Зворотні клапани і гідрозамки. Гідроклапани витримки часу, послідовності і реле тиску.

Регулюючі гідроапарати. Гідроклапани тиску прямої і непрямої дії.

Редукційні клапани. Гідроклапани різниці і співвідношення тисків.

Гідроапарати управління витратами.

Гідравлічні дроселі, постійні і регульовані. Типові схеми використання дроселів.

Регулятори витрат.

Дільники і суматори витрат. Обмежувачі витрат.

Дроселюючі гідророзподільвачі. Керуючі пристрої дроселюючих гідророзподільвачів.

Управління об'ємними гідроприводами. Гідроприводи з об'ємними і дросельними гідроприводами. Гідроприводи з об'ємним і дросельним регулюванням швидкості.

Кондиціонери робочих рідин.

Гідроємкості і гідроакумулятори. Насосні установки.

Гідролінії і приєднуюча арматура. Монтажні плити.

Ущільнювальні пристрої. Ущільнення нерухомих і рухомих з'єднань.

1.2. Інформатика

Інформатика – предмет та задачі. Інформатизація суспільства, роль засобів масової інформації, інформаційна культура.

Інформаційні продукти та послуги, ринок інформаційних продуктів та послуг.

Інформація та її властивості. Класифікація і кодування інформації. Інформація та дані. Форми адекватності інформації.

Інформаційні системи – структура, класифікація за функційними ознаками та рівнем керування, приклади застосування.

Інформаційні технології обробки даних, керування – структура, види. Інформаційні технології підтримки прийняття рішень, експертних систем тощо.

Представлення інформації в ЕОМ. Системи числення – 2-на, 8-на, 16-на. Переклад чисел з однієї системи числення в іншу.

Основні арифметичні операції з 2-8-16-ми числами. Доповнювальний код.

Логічна структура персональної ЕОМ. Основи алгебри логіки – позначення, основні логічні функції, формування логічних схем для вираження алгоритмів виконання команд в ЕОМ.

Програмне керування комп'ютерами. Основні алгоритмічні мови – мова функційних модулів, мова релейно-контактних схем, мова сталих станів системи тощо.

Функціонально-структурна організація мікроЕОМ. Основні блоки ПК, їх призначення і характеристики.

Системний інтерфейс, типи мікропроцесорів, їх структура. Материнська плата – роль, функціональні характеристики.

Елементна база комп'ютерів – ПЗУ, ОЗУ, суматори, компаратори, мультиплексори, релейні елементи, порти, шини адреси, даних та керування.

Поняття програмованого контролеру – роль в обчислювальній системі, можливості і перспективи.

Зовнішні пристрої ПК – клавіатура, відеотермінальні пристрої, принтери, сканери тощо. Рекомендації з вибору персонального комп'ютера.

Оптимізація роботи ЕОМ з точки зору користувача – програми-драйвери, середовища DOS, Windows, Linux тощо.

Класифікація ЕОМ – великі, малі, суперЕОМ, персональні, переносні. Тенденції розвитку обчислювальних систем – мініатюризація, швидкодія, обсяг пам'яті, програмовані можливості.

Комп'ютерні мережі – архітектура, апаратні можливості. Локальні мережі- особливості організації, методи доступу.

Інтернет – основні переваги, методи підключення і характеристики. Система адресації і передача інформації.

Програмні продукти та їх основні характеристики. Поняття програмного забезпечення захист програмного продукту.

Операційні системи WINDOWS – історія розвитку. Концепція, організація обміну даними, вимоги до апаратної частини.

Текстовий процесор – базові можливості (редагування, форматування, переніс тощо), робота видавничих систем (створення документів, особливості коректування),

Табличний процесор EXCEL – основні поняття, функціональні можливості, інтерфейс, технологія роботи в електронній таблиці.

Інтелектуальні системи – поняття штучного інтелекту, напрямки розвитку, експертні системи та їх класифікація.

MICROSOFT OFFICE – ефективне середовище користувача. Робота, створення додатків, мови маніпулювання даними.

Комп'ютерні віруси – природа виникнення, властивості і методи боротьби. Основні ранні ознаки зараження ЕОМ, ознаки активної фази віруса.

2. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Критерії оцінювання (за системою ECTS)

Відповіді на питання з дисципліни **Об'ємний гідропривод:**

Ваговий бал - 50:

- повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 50 балів;
- повна відповідь з незначними неточностями в розрахунках (не менше 85% потрібної інформації), – 43 бали;
- принципово правильне схемне рішення з неточностями в розрахунках (не менше 75% потрібної інформації),– 38 балів;
- повна відповідь з неprincipовими відхиленнями в схемному рішенні (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки в розрахунках – 30 балів;
- не повна схема, в якій відсутній один функціонально необхідний пристрій, неточності в розрахунках (не менше 50% потрібної інформації) –25 балів;
- «незадовільно», принципово неправильна схема, або її відсутність – 0 балів;

Відповіді на питання з дисципліни **Інформатика:**

Ваговий бал - 50:

- повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 50 балів;
- повна відповідь з незначними неточностями в розрахунках або поясненнях (не менше 85% потрібної інформації) – 43 бали;
- принципово правильне рішення з неточностями в розрахунках або поясненнях (не менше 75% потрібної інформації)– 38 балів;
- повна відповідь з неprincipовими відхиленнями в рішенні (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки в розрахунках – 30 балів;
- не повне рішення, в якому не враховано один функціонально необхідний параметр, неточності в розрахунках (не менше 50% потрібної інформації) – 25 балів;
- «незадовільно», принципово неправильне рішення, або його відсутність – 0 балів;

Максимальна сума балів складає **100**.

2.2. Розрахунок традиційної оцінки

Чисельний еквівалент оцінки Φ з комплексного фахового випробування розраховується за формулою:

$$\Phi = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^2 \Phi_i ,$$

де Φ_i – оцінка за i -е питання білету.

Чисельний еквівалент оцінки Φ округлюється до значень, наведених у другому стовпчику таблиці 2.

У таблиці 2 встановлено співвідношення між різними шкалами оцінювання.

Таблиця 2

Традиційна оцінка	Оцінка ECTS та її визначення	Кількість балів при 100-бальній системі оцінювання
1	2	3
Зараховано	A – зараховано - 5,0 балів	95-100
	B - зараховано - 4,5 бали	85-94
	C - зараховано - 4,0 бали	75-84
	D - зараховано - 3,5 бали	65-74
	E - зараховано - 3,0 бали	60-64
Не зараховано	F –не зараховано- 2,0 бали	менше 60

2.3. Приклад типового завдання комплексного фахового випробування

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № УУ

1. Гідроциліндр має діаметр поршня $D=160$ мм. Визначити швидкість руху поршня V (м/с) при виштовхуванні штока, якщо витрата робочої рідини $Q=0,150$ дм³/с (л/с). Втрати не враховувати.

Варіанти відповіді:

A. 0,0075

B. 0,0055

B. 0,0095

2. Знайти різницю двох чисел, представлених у двійковому коді, користуючись додатковим кодом від'ємника $N_2^{(1)} = 110_2$; $N_2^{(2)} = 1011_2$

Варіанти відповіді:

A. -101_2

B. -110_2

B. 101_2

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов В.М., Колесниченко К.А., Маслов В.Т. Элементы гидропривода: Справочник. - Киев: Техніка, 1977. - 322 с.
2. Башта Т.М. Объемные насосы и гидравлические двигатели гидросистем. - М.: Машиностроение, 1974, - 606 с.
3. Башта Т.М. Машиностроительная гидравлика: Справ.пособие. – М.: Машиностроение, 1971. - 672 с.
4. Богданович Л.Б. Гидравлические приводы. - Киев: Вища школа, 1980.-232 с.
5. Гідроприводи та гідропневмоавтоматика. / За ред. В.О.Федорця. – Київ: Вища школа, 1995.- 463 с.
6. Башта Т.М. Гидропривод и гидропневмоавтоматика. - М.: Машиностроение, 1972. - 320 с.
7. Герц Е.Д. Динамика пневматических систем машин. – М. : Машиностроение, 1985, - 256 с.
8. Герц Е.В., Крейнин Г.В. Расчет пневмоприводов. - М.: Машиностроение, 1975. – 272 с.
9. Пневматические устройства и системы в машиностроении: Справ. /Под общей ред. Е.В.Герц. - М.: Машиностроение, 1981. - 408 с.
10. Технічна гідромеханіка. Гідравліка та гідропневмопривод / За ред. В.О.Федорця. - Житомир: ЖІТІ, 1998. -412 с.
11. Федорец В.А., Педченко М.Н. и др. Гидроприводы и гидропневмоавтоматика станков. - Киев: Вища школа, 1987. - 376 с.
12. Гук М. Аппаратные средства IBM PC. Энциклопедия .-Санкт-Петербург: Питер, 2001.- 816 с.
13. Информатика. Учебник / Под ред. Н.В.Макаровой.-М.: Финансы и статистика, 2002.- 768 с.
14. Информатика. Практикум по технологии работы на компьютере / Под ред. Н.М.Макаровой.- М.: Финансы и статистика, 2003.- 256 с.
15. Симонович С.В. Информатика в производственных системах. Учебник для вузов.- СПб, Питер, 2002, 640 с.

4. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Завідувач кафедри
прикладної гідроаеромеханіки
і механотроніки
д.т.н., професор

_____

О.Ф. Луговський

д.т.н., професор

_____

В.А. Ковальов

к.т.н., доцент

_____

О.С. Ганпанцурова